

‘Ο άγνωστος ήρωας

Πλησιάζει ή στιγμή που θα έορτάσουμε τὰ 200 χρόνια από την έκρηξη του αγώνα τής έθνεγερσίας, τής Έλληνικής Έπανάστασης. Θα θυμηθοῦμε άσφαλιώς και θα τιμήσουμε τις σπουδαίες εκείνες μορφές του Αγώνα, στις όποιες χρωστάμε την έθνική μας ανεξαρτησία. Άλλα δέν πρέπει να παραλείψουμε να κλίνουμε εύλαβικά τὸ γόνυ και στη μνήμη όλων εκείνων τῶν άσημων, τῶν άγνωστων, αυτών που ή ιστορία δέν τους θυμάται ίσως, άλλα,

Πλησιάζει ή στιγμή που θα έορτάσουμε τὰ 200 χρόνια από την έκρηξη του αγώνα τής έθνεγερσίας, τής Έλληνικής Έπανάστασης. Θα θυμηθοῦμε άσφαλιώς και θα τιμήσουμε τις σπουδαίες εκείνες μορφές του Αγώνα, στις όποιες χρωστάμε την έθνική μας ανεξαρτησία. Άλλα δέν πρέπει να παραλείψουμε να κλίνουμε εύλαβικά τὸ γόνυ και στη μνήμη όλων εκείνων τῶν άσημων, τῶν άγνωστων, αυτών που ή ιστορία δέν τους θυμάται ίσως, άλλα, όταν ήλθε ή στιγμή να επιλέξουν, δέν διάλεξαν την άσφάλεια και τη βοή τους, άλλα προτίμησαν τὸν αγώνα και τη θυσία «για τοῦ Χριστοῦ την πίστη την άγία και τής Πατρίδος την έλευθερία». Σε μιὰ τέτοια μορφή θα στρέψουμε τη σκέψη μας έδῶ.

Βρισκόμαστε στην πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου. Λίγοι μόλις μήνες είχαν περάσει από τότε που ο Δράμαλης, εισβάλλοντας άσυγκράτητος στην Άργολίδα, είχε στείλει ταχυδρόμους στην Κωνσταντινούπολη και τη Λάρισα, αναγγέλλοντας θριαμβευτικά στον Σουλτάνο και τὸν προϊστάμενό του Χουρσίτ τη συντριβή τής Έπανάστασης και την καθυπόταξη τής Πελοποννήσου. Στην Κωνσταντινούπολη είχαν ψαλλεί εύχαριστήριες δεήσεις στα τζαμιά, ενώ ο Βρετανός πρέσβης είχε μεταβεί στην Ύψηλη Πύλη και είχε υποβάλει στον ρετζέ έφεντη τὰ συγχαρητήριά του για τη μεγάλη όθωμανική νίκη. Άγγελιοφόροι είχαν σταλεί σε όλη την Αυτοκρατορία να αναγγείλουν ότι ή εξέγερση τῶν Έλλήνων είχε πνιγεί στο αίμα τῶν ένόχων. Άλλα ο Δράμαλης είχε βιαστεί. Στις 26 Ίουλίου 1822 τὸν περίμενε ή καταστροφή στα Δερβενάκια.

Μετά την άποτυχία τους να κατέβουν στην Πελοπόννησο, άκολουθώντας τὸν ανατολικὸ δρόμο, δια μέσου τής Άττικῆς, του Ίσθμου και τής Κορινθίας, οί Τούρκοι έστρεψαν την προσοχή τους στον δυτικὸ δρόμο, σχεδιάζοντας τη διαπεραίωση

όταν ήλθε ή στιγμή να επιλέξουν, δέν διάλεξαν την άσφάλεια και τη βοή τους, άλλα προτίμησαν τὸν αγώνα και τη θυσία «για τοῦ Χριστοῦ την πίστη την άγία και τής Πατρίδος την έλευθερία». Σε μιὰ τέτοια μορφή θα στρέψουμε τη σκέψη μας έδῶ.

Βρισκόμαστε στην πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου. Λίγοι μόλις μήνες είχαν περάσει από τότε που ο Δράμαλης, εισβάλλοντας άσυγκράτητος στην Άργολίδα, είχε στείλει ταχυδρόμους στην Κωνσταντινούπολη και τη Λάρισα, αναγγέλλοντας θριαμβευτικά στον Σουλτάνο και τὸν προϊστάμενό του Χουρσίτ τη συντριβή τής Έπανάστασης και την καθυπόταξη τής Πελοποννήσου. Στην Κωνσταντινούπολη είχαν ψαλλεί εύχαριστήριες δεήσεις στα τζαμιά, ενώ ο Βρετανός πρέσβης είχε μεταβεί στην Ύψηλη Πύλη και είχε υποβάλει στον ρετζέ έφεντη τὰ συγχαρητήριά του για τη μεγάλη όθωμανική νίκη. Άγγελιοφόροι είχαν σταλεί σε όλη την Αυτοκρατορία να αναγγείλουν ότι ή εξέγερση τῶν Έλλήνων είχε πνιγεί στο αίμα τῶν ένόχων. Άλλα ο Δράμαλης είχε βιαστεί. Στις 26 Ίουλίου 1822 τὸν περίμενε ή καταστροφή στα Δερβενάκια.

Μετά την άποτυχία τους να κατέβουν στην Πελοπόννησο, άκολουθώντας τὸν ανατολικὸ δρόμο, δια μέσου τής Άττικῆς, του Ίσθμου και τής Κορινθίας, οί Τούρκοι έστρεψαν την προσοχή τους στον δυτικὸ δρόμο, σχεδιάζοντας τη διαπεραίωση

στρατοῦ ἀπὸ τὰ στενὰ τοῦ Ρίου-Ἀντιρρίου. Ἄλλὰ γιὰ νὰ βαδίσουν ἀνεμπόδιστοι αὐτὸν τὸν δρόμο, ἔπρεπε νὰ ἀπαλληλαγοῦν ἀπὸ τὸ «ἀγκάθι» τοῦ Μεσολογγίου. Κάπως ἔτσι, στὶς 25 Ὀκτωβρίου 1822, 11.000 τουρκικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τοὺς πασᾶδες Ὁμέρ Βρυῶν καὶ Κιουταχῆ βρέθηκαν μπροστὰ στὸ Μεσολόγγι, τὸ ὁποῖο καὶ ἀπέκλεισαν. Οἱ πολιορκούμενοι στὸ Μεσολόγγι ἠλιγοστοί: 458 κατὰ τὸν Γκόρντον, 360 κατὰ τὸν Τρικούπη, 600 κατὰ τὸν Σπηλιᾶδη. Σὲ κάθε περίπτωση, ὅσο ἀποφασισμένοι καὶ ἂν ἦταν, δὲν φαίνονταν νὰ ἔχουν καμμία τύχη ἀπέναντι στὶς 11.000 τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, ποὺ ἐπιπλέον εἶχαν καὶ τὴν ψυχολογία τοῦ νικητῆ, μετὰ τὴν καταστροφικὴ γιὰ τὰ ἑλληνικὰ καὶ φιλελληνικὰ σώματα μάχη τοῦ Πέτα λίγους μῆνες πρὶν.

Μὲ μιὰ ἐπιδέξια παρελκυστικὴ πολιτικὴ, στὴν ὁποία πρωταγωνίστησε ὁ Μᾶρκος Μπότσαρns, οἱ Τοῦρκοι πίστευσαν ὅτι θὰ μπορούσαν νὰ πάρουν τὸ Μεσολόγγι μὲ διαπραγματεύσεις. Τόσο πολὺ εἶχε πιστεύσει σὲ αὐτὴ τὴν προοπτικὴ ὁ Ὁμέρ

Βρυῶνns, ὥστε, ὅταν στὰ μέσα Νοεμβρίου εἶδε ἑλληνικὰ πλοῖα νὰ φθάνουν στὸ Μεσολόγγι, ... χάρηκε! Ἀσφαλῶς, σκέφθηκε, τὰ πλοῖα εἶχαν ἔλθει, γιὰ νὰ ἀπομακρύνουν τοὺς Μεσολογγίτες στὴν Πελοπόννησο πρὶν τὴν παράδοση τῆς πόλης, ὅπως συζητεῖτο στὶς διαπραγματεύσεις ποὺ βρισκόταν ἐν ἐξελίξει. Ἄντ' αὐτοῦ, τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα ἀποβίβασαν στὸ Μεσολόγγι 1488 Πελοποννήσιους ὑπὸ τοὺς Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, Κανέλλη Δηληγιάννη, Ἀνδρέα Ζαῖμη καὶ ἄλλους.

Μετὰ ἀπὸ δύο μῆνες πολιορκίας, οἱ Τοῦρκοι πασᾶδες δὲν χρειάζονταν πλέον περαιτέρω ἀπόδειξη, γιὰ νὰ πειθοῦν ὅτι οἱ δῆθεν διαπραγματεύσεις τῶν πολιορκημένων δὲν ἦταν παρὰ μιὰ παρελ-

κυστικὴ τακτικὴ. Ἀποφάσισαν λοιπὸν νὰ διενεργήσουν αἰφνιδιαστικὴ νυκτερινὴ ἐπίθεση μὲ ὅλες τους τὶς δυνάμεις, τὰ ξημερώματα τῶν Χριστουγέννων, τὴν ὥρα ποὺ στὰ τείχη τοῦ Μεσολογγίου δὲν θὰ βρισκόταν παρὰ μόνο πολὺ λίγιοι, ἀφοῦ οἱ Ἕλληνες θὰ ἦταν στὴν ἐκκλησία. Ὅσο καὶ ἂν εἶχαν ἐνισχυθεῖ οἱ πολιορκημένοι, ἀσφαλῶς δὲν θὰ εἶχαν καμμία τύχη μπροστὰ στὴ συντριπτικὴ ἀριθμητικὴ καὶ ὑλικὴ ὑπεροχὴ τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων, τὴ στιγμὴ μάλιστα ποὺ ἡ τουρκικὴ ἐπίθεση θὰ τοὺς αἰφνιδίαζε.

Ἄλλὰ οἱ τουρκικὲς φιλοδοξίες δὲν ἐπρόκειτο νὰ τελεσφορήσουν. Καὶ αὐτὸ χάρη σὲ ἕναν Ἕλληνα, ἕναν ἄσημο ἥρωα τῆς Ἐπανάστασης. Αὐτὸν στὸν ὁποῖο ἀφιερώνουμε αὐτὸ ἐδῶ τὸ κείμενο: κάποιον Γιάννη Γούναρη.

Ὁ Γιάννης Γούναρης ἦταν Ἕλληνας Ἡπειρώτης, ὁ ὁποῖος βρισκόταν στὸ τουρκικὸ στρατόπεδο στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ὁμέρ Βρυῶν, «ἐξ ἀνάγκης ὑπηρετῶν», κατὰ τὸν Σπηλιᾶδη, μὴ μπορώντας «ἐκ τῶν

ιδίων περιστάσεων» νὰ πολεμήσει τοὺς Τούρκους. Πραγματικά, ἄς ἔκανε καὶ ἀλλοῦς... Ὅλη ἡ οἰκογένεια του, ἡ γυναίκα του καὶ τὰ παιδιά του, ἦταν ὄμηροι τῶν Τούρκων στὴν Ἄρτα. Ὅταν ὅμως αὐτὸς ὁ Γιάννης Γούναρης εἶδε νὰ ἐτοιμάζεται ἡ νυκτερινὴ ἐπίθεση ποὺ θὰ σήμαινε τὴ θανατικὴ καταδίκη τοῦ Μεσολογγίου, δὲν δίστασε στιγμὴ. Ἐφυγε ἀπὸ τὸ τουρκικὸ στρατόπεδο, λέγοντας ὅτι πήγαινε γιὰ κυνήγι.

Ἦταν δευτέρου τοῦ 24ns Δεκεμβρίου, παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γραμματικὸς τοῦ Μακρῆ πήγαινε μὲ μονόξυλο ἀπὸ τὸ Αἰτωλικὸ στὸ Μεσολόγγι, ὅταν, τὴ στιγμὴ ποὺ παρέπλεε

τὴν Ἄσπρη Ἀλική, εἶδε στὴν ἀκτὴ ἕναν ἄνθρωπο ποὺ τοῦ ἔκανε σῆμα, κουνώντας τὸ μαντήλι του. Πλησίασε πρὸς τὰ ἐκεῖ καὶ βρέθηκε μπροστὰ στὸν Γιάννη Γούναρη, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀποκάλυψε τὰ σχέδια τῶν Τούρκων γιὰ τὴν ἐπικείμενὴ ἐπίθεση. Ἀξίζει νὰ μεταφέρουμε ἐδῶ τὰ λόγια του, γιατί εἶναι λόγια Ἡρώα, ἀπὸ αὐτοὺς στοὺς ὁποῖους χρωστᾶμε τὴν ἐθνικὴ μας ἀνεξαρτησία. Εἶπε λοιπὸν ὁ Γούναρης στὸν γραμματικὸ τοῦ Μακρῆ:

«Εἶμαι χριστιανὸς καὶ πρόθυμος νὰ πάθω γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου μου. Μὴν ἀπορήσεις καὶ μὴ δυσπιστήσεις στὰ ὅσα θὰ ἀκούσεις, καὶ ἂν μὲ βλέπεις νὰ συνοδεύω τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Κυρίου μου. Ἡ γυναίκα μου καὶ τὰ παιδιά μου εἶναι στὰ χέρια τους,

και αυτό είναι αρκετό, για να με δικαιολογήσεις. Ὁ Θεὸς τῶν χριστιανῶν θέλησε νὰ μάθω ὅσα οἱ ἐχθροὶ μελετοῦν κατὰ τοῦ λαοῦ Του, καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτ' γυρίζω ἐδῶ, δῆθεν γιὰ νὰ κυνηγήσω, γιὰ νὰ σώσω τοὺς ὀμοπίστους μου. Τρέξε σὴν πόλιν νὰ τοὺς πείς ὅτι οἱ ἐχθροὶ σκοπεύουν νὰ ὀρμήσουν αὔριο κατὰ τὰ χαράματα ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ ὀχυρώματος».

Τὰ ξημερώματα τῶν Χριστουγέννων οἱ Ἑλλη-
νες περίμεναν πράγματι τοὺς Τούρκους σὴν ἀνα-
τολικὴ πλευρὰ τοῦ τείχους, τὴν πιὸ ἀδύναμη, ὅπου
ὁ Γούναρης τοὺς εἶχε ἀποκαλύψει ὅτι θὰ ἐκδηλω-
νόταν ἡ ἐπίθεση. Ὁ ἐθνικὸς μας ποιητής, ὁ Διο-
νύσιος Σολῳμός, βλέπει τὴν προσωποποιημένη
Ἑλευθερία ἐκεῖ, στὰ τείχη τοῦ Μεσολογγίου, καὶ
τῆς ἀπευθύνει τοὺς γνωστούς, ἀθάνατους στίχους
ἀπὸ τὸν Ὕμνον εἰς τὴν Ἑλευθερίαν:

«Σ' αὐτό», ἐφώναξε, «τὸ χῶμα
στάσου ὀλόρθη, Ἑλευθεριά!».
Καὶ φιλώντας σου τὸ στόμα
μπαίνει μὲς σὴν ἐκκλησιά.

Γράφτηκε τότε, μπροστὰ στὸν «φράχτη» τοῦ
Μεσολογγίου, μέσα ἀπὸ τὴ συνάντηση τῆς πίστης
στὸν Χριστὸ καὶ τοῦ πόθου γιὰ τὴ λευτεριά, ἓνα
ἀπὸ τὰ πιὸ κομβικὰ ἐπεισόδια ποὺ συνθέτουν τὸ
ἔπος τῆς ἐθνικῆς μας Παλιγγενεσίας. Ἡ τουρκικὴ
ἐπίθεση ἀπέτυχε παταγωδῶς, ἀφήνοντας πίσω τὴς
πεντακόσιους νεκρούς, ἐνῶ, ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά,
οἱ Ἑλληνας εἶχαν σχεδὸν μηδαμινὲς ἀπώλειες: δύο
Μεσολογγίτες καὶ δύο Γαστουναίους, καθὼς καὶ
δύο τραυματίες.

Οἱ πασάδες ἔλιυσαν τὴν πολιορκία, ποὺ δὲν
μποροῦσε πιὰ νὰ παραταθεῖ μετὰ τὴ συντριπτικὴ

Ὁ Γιάννης Γούναρης δὲν εἶναι ἀπὸ τοὺς ἥρωες ἐκείνους τῶν ὀποίων
τὰ ὀνόματα δώσαμε σὲ πλατεῖες καὶ δρόμους στὰ χωριὰ καὶ σὲ πόλεις
μας. Δὲν ὑπῆρξε κἄν πολέμιστής, ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ οἱ ζωγράφοι
τοῦ Ἀγῶνα ζωγράφισαν, ἐμφανίζοντάς τους νὰ χυμοῦν μὲ τὸ γιαταγάνι
ὑψωμένο στὰ τουρκικὰ στίφη. Δὲν στάθηκε ἀγέρωχος, μὲ τὸ καριοφίλι
του στὸ χέρι, σὲ κάποιον ἀπάτητο βράχο τῆς ὀρεινῆς Ἑλλάδας. Ἦταν
ἓνας ταπεινὸς ἔμπορος ἀπὸ τὴν Ἥπειρο. Ἴσως ὅ,τι λαχταροῦσε νὰ μὴν
ἦταν νίκες καὶ θρίαμβοι στὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἀλλὰ μιὰ εἰρηνικὴ ζωὴ,
μὲ τὴ γυναῖκά του καὶ τὰ παιδιά του. Ἀλλὰ ὅταν αὐτὸς ὁ ἀπλὸς καὶ
φιλειρηνικὸς ἄνθρωπος ἔνιωσε πὼς ἦλθε ἡ ὥρα, δὲν δίστασε στιγμὴ νὰ
βαδίσει τὴν ὁδὸ τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς θυσίας, λέγοντας ἓναν λόγον ποὺ
ἀξίζει νὰ φέρνουμε ξανὰ καὶ ξανὰ σὲ τὴ μνήμη μας, γιὰ νὰ θυμόμαστε ποῦ
στηρίχθηκε ἡ ἐθνικὴ μας Παλιγγενεσία: «Εἶμαι χριστιανὸς καὶ πρόθυμος
νὰ πάθω γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου μου». «Εἶμαι χριστιανὸς
καὶ πρόθυμος νὰ πάθω γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου μου».

*Πῆγες εἰς τὸ Μεσολόγγι
τὴν ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ,
μέρα ποὺ ἄνθισαν οἱ λόγγοι
γιὰ τὸ τέκνο τοῦ Θεοῦ.*

*Σοῦ ἦθε ἐμπρὸς λαμποκοπώντας
ἡ Θρησκεία μ' ἓνα σταυρό,
καὶ τὸ δάκτυλο κινώντας
ὀποῦ ἀνεῖ τὸν οὐρανό.*

ἦττα καὶ τὴν ἔλευση τοῦ χειμῶνα, θορυβημένοι
παράλληλα καὶ ἀπὸ τὴ φήμη ὅτι ὁ «Λυσσαῖος», ὁ
θρυλικὸς Ὀδυσσεὺς Ἀνδροῦτσος, ἔχοντας ἐκδιώ-
ξει ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴ Στερεὰ τὸν Κιοσὲ Μεχ-
μέτ, κινεῖτο πρὸς τὸ Μεσολόγγι. Οἱ ὑποχωροῦσες
τουρκικὲς δυνάμεις ἀναγκάσθηκαν νὰ ἀντιμετω-
πίσουν καθ' ὁδὸν πολλὰς ἐπιθέσεις ἀπὸ Ἑλληνας
ὀπλαρχηγούς, ἐνῶ ὑπέστησαν πραγματικὴ πα-
νωλεθρία σὴν προσπάθειά τους νὰ διαβοῦν τὸν

πλημμυρισμένο Άχελῶο. Ὅ,τι εἶχε ἀπομείνει ἀπὸ τὶς δυνάμεις τοῦ Κιουταχῆ καὶ τοῦ Ὁμέρ Βρυῶν ἔφθασε σὲ κακὴ κατάσταση στὶς 21 Φεβρουαρίου 1823 στὸν Κραβασσαρά (τὴ σημερινὴ Ἀμφιλοχία) καὶ στὴ συνέχεια πέρασε μὲ πλοῖα στὴν Πρέβεζα.

Ὅσο γιὰ τὸν ἥρωα Γιάννη Γούναρη; Ἡ τύχη του ἦταν προδιαγεγραμμένη. Ἄλλῳστε, ὁ ἴδιος εἶχε συνειδητὰ ἐπιλέξει νὰ βαδίσει τὸν δρόμο τῆς θυσίας. Μετὰ τὴν ἀποκάλυψη στοὺς Ἑλληνας τοῦ σχεδίου τῆς τουρκικῆς ἐπίθεσης, εἶχε ἐπιστρέψει

τοῦ θανατώθηκαν μὲ φρικτὰ βασανιστήρια, «πρὸς γνῶσιν καὶ συμμόρφωσιν».

Ὁ Γιάννης Γούναρης δὲν εἶναι ἀπὸ τοὺς ἥρωες ἐκείνους τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα δώσαμε σὲ πηλατεῖες καὶ δρόμους στὰ χωριά καὶ στὶς πόλεις μας. Δὲν ὑπῆρξε κἀν πολεμιστὴς, ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ οἱ ζωγράφοι τοῦ Ἀγῶνα ζωγράφισαν, ἐμφανίζοντάς τους νὰ χυμοῦν μὲ τὸ γιγατάγι ἀψωμένο στὰ τουρκικὰ στίφη. Δὲν στάθηκε ἀγέρωχος, μὲ τὸ καριοφίλι του στὸ χέρι, σὲ κάποιον ἀπάτητο βράχο τῆς ὄρεινῆς Ἑλλάδας.

Ἦταν ἓνας ταπεινὸς ἔμπορος ἀπὸ τὴν Ἠπειρο. Ἴσως ὅ,τι λαχταροῦσε νὰ μὴν ἦταν νίκες καὶ θρίαμβοι στὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἀλλὰ μιὰ εἰρηνικὴ ζωὴ, μὲ τὴ γυναῖκά του καὶ τὰ παιδιὰ του. Ἀλλὰ ὅταν αὐτὸς ὁ ἀπλὸς καὶ φιλειρηνικὸς ἄνθρωπος ἐνίωσε πὼς ἦλθε ἡ ὥρα, δὲν δίστασε στιγμή νὰ βαδίσει τὴν ὁδὸ τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς θυσίας, λέγοντας ἓναν λόγὸ ποὺ ἀξίζει νὰ φέρνουμε ξανά καὶ ξανά στὴ μνήμη μας, γιὰ νὰ θυμόμαστε ποῦ στηρίχθηκε ἡ ἐθνικὴ μας Παλιγγενεσία: *«Εἶμαι χριστιανὸς καὶ πρόθυμος νὰ πάθω γιὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου*

Ὁ Γιάννης Γούναρης δὲν εἶναι ἀπὸ τοὺς ἐπώνυμους ἥρωες τοῦ 1821. Εἶναι ὅμως ἓνας ἀπὸ ἐκείνους τοὺς πολλοὺς καὶ ἀνώνυμους στοὺς ὁποίους χρωστᾶμε τὴν ἐθνικὴ μας ἀνεξαρτησία. Ἄς τοιμήσουμε νὰ ποῦμε ὅτι εἶναι ἓνας ἀπὸ ἐκείνους τοὺς πολλοὺς καὶ ἀνώνυμους στοὺς ὁποίους χρωστᾶμε καὶ κάτι ἄλλο: χρωστᾶμε νὰ φαινόμαστε ἀντάξιοι τῆς αὐταπάρνησης καὶ τῆς θυσίας τους.

στὸ τουρκικὸ στρατόπεδο, γιὰ νὰ μὴν ὑποψιαστῆ κανένας ἀπὸ τοὺς Τούρκους ὅτι τὸ σχέδιό τους εἶχε προδοθεῖ...

Μετὰ τὴν πανώληθρία τους στὸ Μεσολόγγι, οἱ Τούρκοι δὲν δυσκολεύθηκαν νὰ καταλάβουν τί εἶχε συμβεῖ. Ἡ τιμωρία ἔπρεπε νὰ εἶναι παραδειγματική, τέτοια ποὺ κανένας ἀπὸ τοὺς γκιαοῦρηδες νὰ μὴ διανοηθεῖ νὰ κάνει ποτὲ κάτι ἀνάλογο. Καὶ δὲν περιοριζόταν στὸν ἴδιο τὸν Γούναρη καὶ μόνο. Ὅλη ἡ οἰκογένειά του ἔπεσε θῦμα τῆς ἐκδικητικῆς μανίας τῶν Τούρκων: οἱ ἠλικιωμένοι γονεῖς του, ἡ γυναῖκα του, τὰ παιδιὰ του καὶ πολλοὶ συγγενεῖς

μου». Αὐτὸ εἶπε καὶ ἔγινε παρανάλημα, ὁ ἴδιος καὶ ἡ οἰκογένειά του.

Ὁ Γιάννης Γούναρης δὲν εἶναι ἀπὸ τοὺς ἐπώνυμους ἥρωες τοῦ 1821. Εἶναι ὅμως ἓνας ἀπὸ ἐκείνους τοὺς πολλοὺς καὶ ἀνώνυμους στοὺς ὁποίους χρωστᾶμε τὴν ἐθνικὴ μας ἀνεξαρτησία. Ἄς τοιμήσουμε νὰ ποῦμε ὅτι εἶναι ἓνας ἀπὸ ἐκείνους τοὺς πολλοὺς καὶ ἀνώνυμους στοὺς ὁποίους χρωστᾶμε καὶ κάτι ἄλλο: χρωστᾶμε νὰ φαινόμαστε ἀντάξιοι τῆς αὐταπάρνησης καὶ τῆς θυσίας τους.

ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΤΣΕΝΤΟΣ